

Nr 14.

Av herr **Sandberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 43, angående anslag till befrämjande av landsbygdens elektrifiering.

I proposition nr 43 till årets urtima riksdag föreslår Kungl. Maj:t att till befrämjande av landsbygdens elektrifiering anvisas ett reservationsanslag av kronor 5,000,000.

Det sålunda föreslagna stödet i form av statsbidrag till elektrifieringsföretag avser ett synnerligen angeläget och behjärtansvärt ändamål, varför man har anledning att uttala tillfredsställelse över att propositionen framlagts. Beträffande administrationen av denna stödverksamhet kan emellertid vissa önskemål framställas.

Departementschefen framhåller bl. a. att det uppenbarligen möter betydande svårigheter att närmare bestämma omfattningen av statsbidragen och de regler som böra gälla för deras erhållande. Det torde därför få ankomma på Kungl. Maj:t att därom bestämma från fall till fall under beaktande av de föreliggande särskilda förhållandena.

Det synes också riktigt och lämpligt att möjlighet lämnas öppen att anpassa denna verksamhet och bidragsgivning efter de växlande förhållandena i de olika fallen. Men betänksamheten riktar sig mot den anordningen att prövningen och avgörandet i varje enskilt fall synes skola ske hos central myndighet och hos Kungl. Maj:t. Bränslekommissionen har i sitt nyligen framlagda förslag i landsbygdselektrifieringsfrågan föreslagit att en särskild prövningnämnd inrättas för att till Kungl. Maj:t avge förslag i bidragsansökningsärenden.

Man kan på goda grunder befara att ärendenas samling till prövning i en central instans för att sedermera avgöras av Kungl. Maj:t kommer att taga tid så att det i många fall icke blir möjligt att genomföra elektrifieringen så att den kommer till nytta åtminstone för den nu närmast stundande mörka årstiden. Det bör dock framstå som högst angeläget att, om det utan nämnvärda olägenheter låter sig göra, så mycket som möjligt påskynda denna sak. Därför borde också de lokala myndigheterna åtminstone i viss utsträckning kunna träffa avgöranden i dessa frågor.

I den framställning om anslag som gjorts av länsstyrelsen i Norrbottens län heter det också angående denna sak: »För att bidragen på kortaste tid skola kunna komma till avsedd användning synes en anordning beträffande dispositionen av anslaget, varigenom länsstyrelsen bemyndigas att i enlighet med givna direktiv förfoga över detsamma, vara att föredraga. Till grund för prövningen skulle läggas en teknisk-ekonomisk utredning genom elektricitetsföreningen samt en undersökning av hjälpbehovet i varje särskilt fall.»

Efter propositionens avlämnande har även från länsstyrelsen i Västerbottens län gjorts framställning till Kungl. Maj:t om statsbidrag med 382,000

kronor till en första etapp av elektrifieringen av detta läns landsbygd. Utredningen har utförts av länets elektriska förening i samråd med direktören för Norrländska kraftverken. Därvid har framgått att för en stor del av befolkningen elektrifieringsfrågan nu skulle tämligen snabbt kunna lösas om någon hjälp stode till buds. Statsbidraget har beräknats till omkring 40 % av kostnaden, däri dock ej inräknat naturaprestationer såsom tillhandahållande av stolpar och utförande av transporter och handräckning. I första hand skulle elektrifieringen omfatta 1,750 hushåll.

Länsstyrelsen framhåller att den hyser den uppfattningen, att ett överlättande åt länsstyrelsen att efter samråd med kraftverksdirektören vid Norrländska kraftverken besluta rörande elektrifieringens genomförande och storleken av de statsbidrag, som för varje fall må utgå, skall vara ett ej minst med hänsyn till önskvärdheten av ett snabbt igångsättande och utförande av företagen lämpligt förfarande. Det blir därvid möjligt att utan större tidsutdräkt kunna bilda distributions- eller andra föreningar där sådana äro behöfliga samt att träffa avtal med befintliga kraftverksföretag där frågan kan lösas på detta sätt. Länets elektriska förening bör lämna sin medverkan ej blott vid arbetets planläggning och utövandet av kontroll utan även i viss utsträckning vid utlämnandet av lån till nybildade eller förutvarande föreningar. Även statens kraftledningslånefond torde i ett fåtal fall böra utlämna lån.

Det torde icke behöva medföra några risker att låta länsstyrelserna där så prövas lämpligt och efter Kungl. Maj:ts direktiv handhava medel för främjande av landsbygdselektrifieringen. Verksamhetens ledning skulle ju dock ligga hos Kungl. Maj:t. Frågan om bidrag till större företag torde också lämpligen böra avgöras av Kungl. Maj:t. Men större snabbhet och smidighet skulle vinnas i de flesta fall, utan att betryggande kontroll behövde efter sättas, om den lokala myndigheten också hade viss handlingsfrihet.

Bränslekommissionen synes i sitt ovan omnämnda förslag avse att hushållningssällskapen skola vara organ för förmedling av statens stöd för elektrifieringen. Det synes tveksamt huruvida denna anordning är den lämpligaste. Länsstyrelserna torde hava större möjligheter för denna uppgift.

Med stöd av det sagda få vi alltså yrka,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 43 måtte uttala, att Kungl. Maj:t vid disponerandet av medel för befrämjande av landsbygdens elektrifiering även må kunna ställa visst belopp till respektive länsstyrelserns förfogande för att användas efter av Kungl. Maj:t givna direktiv.

Stockholm den 19 oktober 1940.

O. E. Sandberg.

N. E. Nilsson.

Wilh. Annér.